

Четврта међународна конференција
Страни језик струке и професионални идентитет
29. и 30. септембар 2017.
Учитељски факултет Универзитета у Београду

У организацији Секције универзитетских наставника страног језика струке, која функционише у саставу Друштва за стране језике и књижевности Србије, 29. и 30. септембра 2017. одржана је Четврта међународна конференција *Страни језик струке и професионални идентитет*. Конференције посвећене настави страних језика струке у високом образовању одржавају се на Универзитету у Београду сваке треће године (почев од 2008. године), а домаћин је овог пута био Учитељски факултет. Учесће еминентних пленарних предавача из иностранства финансијски су подржали Европски центар за живе језике из Граца, Француски институт и Гете институт из Београда. Пленарни предавачи су били: Марита Хармала (Marita Härmälä) из Финске, Шантал Парпет (Chantal Parpette) из Француске, Михаел Хинер (Michael V. Hinner) из Немачке и Јулијана Вучо из Београда. Учесницима Конференције обратиле су се Сања Благоданић, продекан Учитељског факултета, Нада Ковачевић, проректор Универзитета у Београду, Љиљана Ђурић, председник Друштва за стране језике и књижевности Србије и Ана Вујовић, председник Секције универзитетских наставника страног језика струке и Организационог одбора Конференције. Приказан је и кратак уметнички програм у извођењу сопрана Невене Ђоковић, студенткиње Факултета музичке уметности, и ансамбла Учитељског факултета *Зора*.

Желели смо да и ова конференција, попут претходних, окупи стручњаке из разних земаља који би представили своја истраживања и разменили искуства са другима, а циљ нам је био да укажемо на значај познавања страног језика струке за изградњу и развијање професионалног идентитета сваког појединца. Као радни језици конференције били су понуђени енглески, француски, немачки, руски, шпански, италијански и српски. Издавање зборника радова који буду прошли процес рецензирања предвиђено је за крај 2018. године.

Велики број учесника и пријављених радова на овој међународној конференцији (преко 100 учесника из 16 земаља - ове године чак из Чилеа и Јапана, потом из земаља Блиског истока и из читаве Европе, од Литваније и Финске, преко Немачке и Пољске до Француске, Португалије, Румуније и Грчке и свих земаља нашег региона)

показује да је ово тема која заокупља научне раднике и у нашој и у многим другим срединама. Ова конференција окупила је наставнике свих страних језика струке присутних у нашем високом образовању (укључујући први пут и класичне језике), а тематске области биле су веома разноврсне: теоријски приступи изучавању језика струке; страни језик струке и дидактичко-методичке иновације; од традиционалног ка савременом уџбенику страног језика струке; изазови у изради и иновирању студијских курикулума за страни језик струке; проблеми научног и стручног превођења; употреба терминолошких речника и глосара у настави страног језика струке; настава страног језика струке у дигиталном окружењу; интердисциплинарни приступ настави страног језика струке; страни језик струке за академске вештине; модели евалуације језичких компетенција студената; различити модели образовања и усавршавања наставника страног језика струке; савремена настава страног језика струке у средњим школама.

Међу филолозима се све више говори о постојању језика струке и науке и језика који се користи у академске сврхе, као и о потреби људи који се баве било којом струком, а посебно оних који се баве науком, да бар у одређеној мери владају таквим језиком. Иако не постоји једна општеприхваћена дефиниција појма страног језика струке и науке, обично се под овим термином подразумева посебна врста лексике, дискурса и граматичких конструкција који истичу прагматичку употребу у одређеном професионалном контексту и разликују се од онога што се уобичајено назива општим језиком. Основни задатак високог образовања јесте да појединца оспособи за живот и рад у времену у којем живи, а данас је, због све сложенијих и учесталијих економских, културних и професионалних контаката, знање страних језика, а посебно страних језика струке и науке, постало нужност. Отуда, природно, и неопходност да се такав језик предаје и учи на свим факултетима, као и да се (у предузећима и научно-истраживачким установама, а и другде) организују курсеви оваквог језика намењени одређеним циљним групама. Поред овога увећавају се и потребе све бројнијих наших студената који одлазе да део свог школовања или усавршавања обаве на некој иностраној образовној институцији за познавањем специфичности страног језика који се користи у академске сврхе и чије непознавање значајно отежава, ако не и онемогућава успешно студирање на датим страним универзитетима. На овој конференцији могло се међутим чути да се страни језици струке, нажалост, све више потискују из студијских планова и програма на-

ших универзитета, што потом онемогућава многе наше студенте да користе европске програме универзитетске мобилности.

Другог дана конференције организован је округли сто под називом *Страни језик струке: предност и/или предуслов за мобилност студената?* Била је то прилика да се још једном укаже на горуће проблеме наставе страних језика струке код нас, а они би се могли посматрати из бар два угла. С једне стране, не постоји довољно развијена свест о томе да страни језик представља део стручног образовања и да га треба учити ради оспособљавања за свакодневне пословне активности, па се зато не сагледава у потпуности његов значај, смањује се број часова и семестара у којима се овај предмет изучава, мења му се статус и он од обавезног често постаје изборни предмет, ради се у веома великим групама и без адекватних савремених наставних материјала. Припремање студената за будући живот и рад у глобалном пословном свету постаје њихова сопствена одговорност, те им се саветује да страни језик уче изван факултета, а ово само показује колико се не схвата особеност и значај познавања страних језика у функцији струке и науке. Страни језици сматрају се општеобразовним а не стручним предметима и све чешће се нуде само као изборни предмети, заједно са информатиком или неким другим вештинама. Објективна ситуација на савременом тржишту рада јасно указује да је неопходно да се познавање страних језика струке унапреди, да се они уче као обавезан предмет и са већим бројем ЕСПБ бодова него што је то сада случај, на већем броју година свих нефилолошких факултета, како на основним тако и на мастер студијама.

С друге стране, вишејезичност, која је некада била присутна, нестаје из нашег средњег стручног и високог образовања. Оријентација „само енглески језик“ многим факултетима јесте економичнија и организационо једноставнија, али свакако није културно оправдана нити мудра јер осиромашује како појединца тако и друштво, а може имати дугорочне негативне последице по економију и културу наше земље. Већина студената бира енглески језик јер им се други језици ни не нуде, али и због раширеног уверења да је он лакши за учење и да је једини користан и потребан у модерном свету. То се, међутим, касније често испоставља као погрешно, нарочито у ситуацијама када наши студенти, универзитетски наставници и други запослени на универзитетима желе да оду на неки од европских универзитета за које им знање енглеског језика није довољно. Неопходно је, дакле, да на нашим нефилолошким факултетима буде присутно више различитих страних језика, јер је комуницирање са људима из различи-

тих језичких средина постало неизбежно, а то је увек боље чинити на језицима који се у тим срединама говоре. Не смеју се заборавити ни занемарити могуће дугорочне негативне последице у областима политичке, економске и културне сарадње.

Поред изношења проблема присутних у настави страних језика струке, чули су се и многи предлози за побољшање садашњег стања, од којих издвајамо само неке: променити свест о значају овог предмета за професионални живот сваког појединца, водити рачуна о специфичним потребама сваке одређене струке, повезати наставу страног језика са стручним предметима, користити савремену технику и мултимедије, увести континуирано усавршавање професора страног језика струке, повећати број наставника да би се радило у мањим групама итд. Израда универзитетских уџбеника и вишејезичних глосара страних језика различитих струка, као плод сарадње универзитетских наставника стручних предмета и наставника страних језика струке, морала би бити далеко развијенија, финансијски и стручно подржана од стране универзитета и факултета, Министарства просвете, науке и технолошког развоја, као и издавачких кућа и културних центара земаља чији се језици уче на нефилолошким факултетима.

Коначни циљ свих активности и залагања Секције универзитетских наставника страног језика струке и Друштва за стране језике и књижевности Србије јесте корист наших студената. Они би се најпре током студија оспособљавали да користе актуелне изворе информација на страним језицима, а које се тичу њихове струке, потом би могли у већој мери да користе европске програме мобилности и да део свог високог образовања добију на неком од страних универзитета, а онда би били у стању и да се стручно усавршавају током читавог свог радног века. Остаје нам да се и даље боримо за озбиљне промене у овој области, као и да ту своју борбу подржавамо чврстим и јасним аргументима и научно заснованим истраживањима. Са надом да ће и наши универзитети показати искрену спремност да се актуелно стање побољша и да се тако на прави начин утиче на формирање будућих генерација и развој нашег друштва.

Проф. др Ана Вујовић,
председник Секције универзитетских наставника
страног језика струке